

CONFIAR O NO CONFIAR EN EUROPA

Néstor Ventura

PERIODISTA, MÁSTER EN
INTEGRACIÓ EUROPEA I ESTUDIANT
EN PRÀCTIQUES DE LA FCE

L'octubre de 2007 la confiança dels europeus en la Unió Europea i les seves institucions era alta. Segons dades de l'eurobaròmetre de setembre d'aquell any, el 57% dels europeus creien en el projecte comunitari. La situació avui dia és quasi oposada: tots els esforços que havia fet el vell continent per esdevenir un ens integrat poc a poc s'estan esvaint. L'últim eurobaròmetre, realitzat el mes d'octubre de 2012, és un mirall aclaparador: només un 31% diu tenir confiança en Europa. Espanya encapçala aquest rànquing amb només un 20% de la ciutadania que confia en la Unió Europea i un aclaparador 72% que es mostra contrari al paper que estan exercint les institucions de Brussel·les. I no són només els espanyols. Alemanys, francesos, britànics, polonesos, italians i molt d'altres són la clara mostra de la fractura que s'està produint entre el projecte europeu i la realitat a peu de carrer.

Quins factors han fet que la ciutadania europea hagi radicalitzat la seva postura? Primer de tot, hauríem d'esgrimir el factor econòmic. En temps de bonança, sovint no hi ha conflictes polítics d'importància. La crisi i les consegüents mesures

L'octubre de 2007 la confiança dels europeus en la Unió Europea i les seves institucions era alta. L'últim eurobaròmetre, realitzat el mes d'octubre de 2012, és un mirall aclaparador: només un 31% diu tenir confiança en Europa.

econòmiques han enfrontat els diferents països europeus quan encara mancava un mecanisme i una estructura institucional de mediació dels conflictes econòmics. Entre d'altres factors, les polítiques d'austeritat estan perjudicant el nivell de vida dels ciutadans. Les contínues retallades dels governs nacionals promogudes per Europa han accentuat el clivatge entre els europeus i les seves institucions. Alhora, els factors polítics posen de manifest les discrepàncies entre els partidaris de l'intergubernamentalisme i aquells que defensen una major cessió de sobirania. La manca de solucions que aporten les institucions per pal·liar la feble situació en què ens trobem vaticina un increment de la desconfiança, és a dir, que la gent es preguntí per a què serveix Europa.

Com pot revertir la UE aquesta situació? En aquest moment de crisi econòmica i sociopolítica és necessari que la Unió Europea llenci un missatge de confiança als seus ciutadans i un projecte comú que dibuixi un horitzó d'esperança. És a dir, no tot el debat ha de ser en termes econòmics, perquè la crisi s'ha impregnat d'una pèrdua de valors, de relacions i d'integració. L'objectiu de la creació de la Unió Europea, iniciada amb els Tractats de Roma i successius, era representar els interessos d'uns estats que lluitaven per recuperar la dignitat i avançar cap a un futur més esperançador. Totes aquestes il·lusions es varen dipositar sobre una Unió Europea que no ha estat capaç de respondre als desafiaments plantejats.

Part de la fractura entre ciutadans i polítics és la manca de compromís dels ciutadans amb Europa. Com a europeus tenim drets. Però també deures. El 50% de la població de la UE afirma estar poc informada sobre assumptes europeus i un 18% diu no estar gens informada. Tots dos sumen un 68%. Quasi set de cada deu ciutadans desconeixen el funcionament de la Unió Europea i com afecta els respectius països. Quelcom falla. Si volem ser crítics amb el sistema –que ho fem– hem de saber com funciona. Els ciutadans d'Europa tendim a fer una crítica buida de contingut. Per enriquir el debat europeu hem de ser capaços d'articular amb diligència les nostres propostes i inquietuds.

En aquest moment de crisi econòmica i sociopolítica és necessari que la Unió Europea llenci un missatge de confiança als seus ciutadans i un projecte comú que dibuixi un horitzó d'esperança.

La Unió Europea és un ens que hem de comprendre i al qual hem de contribuir de forma constructiva per ajudar a configurar un projecte que ens motivi. En aquests 60 anys el procés d'integració europea ha seguit una trajectòria clarament voluntariosa alhora d'elaborar un procés de cohesió i esdevenir una Europa federal capaç d'assolir els objectius que es proposi. Fa falta molta feina des de Brussel·les i les seves institucions però també cal que els europeus estiguem disposats a assumir la nostra tasca i vetllar per allò que també ens afecta.